

การจัดการและการควบคุมการจราจร

การจัดการจราจร

หมายถึง การดำเนินการใดๆ ที่ทำให้การใช้ถนนที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดด้านการจราจร โดยอาจจะรวมถึงการปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย เช่น การทาสี ตีเส้นแบ่งช่องทาง การติดตั้งสัญญาณไฟ แต่ไม่รวมถึงการก่อสร้างถนนใหม่เพิ่มเติม

การควบคุมการจราจร

หมายถึง การปฏิบัติใดๆ ให้เป็นไปตามแผนการจัดการจราจรที่ได้กำหนดไว้ให้ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด

การจัดการและการควบคุมการจราจรเพื่อวัตถุประสงค์ใด

๑. เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ใช้ถนนรวมทั้งคนเดินเท้า
๒. เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการเร่งระบายการจราจร
๓. เพื่อควบคุมทิศทางการระบายรถและคน
๔. เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

การเตรียมตัวในการควบคุมการจราจร

๑. การเตรียมแต่งกาย
 - ๑.๑ สภาพร่างกายแข็งแรงปกติ พักผ่อนให้เพียงพอ
 - ๑.๒ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ต่างๆ สะอาดและถูกต้องตามระเบียบ
 - ๑.๓ ตรงต่อเวลา
๒. การเตรียมสภาพจิตใจ
 - ๒.๑ จิตใจต้องแจ่มใส, ปลอดโปร่ง, พร้อมปฏิบัติงาน
 - ๒.๒ มีความตื่นตัวฉับไว พร้อมปฏิบัติงาน
 - ๒.๓ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนการปฏิบัติการควบคุมการจราจร

๑. สอบถามและทำความเข้าใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีและถูกต้อง
๒. สังเกต และสร้างความคุ้นเคยต่อบริเวณที่จะปฏิบัติหน้าที่ เช่น ทิศทางเดินรถประจำทาง ที่สวนทาง, จุดเลี้ยว หรือกลับรถ, ป้ายจราจรต่างๆ เป็นต้น
๓. สังเกต จดจำเวลา, รอบจังหวะ และทิศทางของสัญญาณไฟจราจรที่แยกนั้นให้ดี

การยื่นอำนาจการจราจร

๑. ยื่นในจุดที่มองเห็นถนนได้ทุกด้านเพื่อมองเห็นปริมาณรถ แต่ละด้านอย่างน้อยเพียงใด
๒. เป็นจุดที่ปลอดภัย ไม่กีดขวางการจราจร
๓. ไม่มีสิ่งบดบังตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ อาจทำให้ผู้ขับขี่รถมองไม่เห็น เช่น ตู้โทรศัพท์ หรือเสาไฟฟ้า
๔. ให้ผู้ขับขี่รถยนต์มองเห็นได้เด่นชัด เมื่อให้สัญญาณมือในการอำนาจการจราจร
๕. เป็นจุดที่มองเห็นสัญญาณไฟจราจรหรือผู้ควบคุมสัญญาณไฟจราจร
๖. ยื่นอยู่ในที่เหมาะสม สง่างาม
๗. งดการสูบบุหรี่, หมากฝรั่งหรือแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น บิดขี้เกียจ หรือหาวเรอ เป็นต้น

การควบคุมการจราจรด้วยสัญญาณมือ

๑. ก่อนใช้สัญญาณมือต้องดูจังหวะสัญญาณไฟจราจรให้ถูกต้อง เมื่ออำนาจการจราจรตามจังหวะสัญญาณไฟจราจรที่มีผู้ควบคุมสัญญาณไฟจราจรอยู่
๒. ก่อนห้ามรถด้วยสัญญาณมือให้ดูความเร็วของรถคันแรกและคันหลังรวมทั้งระยะห่างรถที่จะห้ามเหมาะสมเพียงพอกับระยะที่จะให้หยุดหรือไม่
๓. ให้สัญญาณมือ หรือสัญญาณเสียงด้วยนกหวีด ให้ผู้ขับขี่เห็น และได้ยินในลักษณะที่เด่นและชัดเจน
๔. สังเกตผู้ขับขี่ว่ามองเห็น และเข้าใจสัญญาณมือหรือไม่
๕. ยื่นในจุดที่เหมาะสม สามารถให้สัญญาณมือเร่งระบายนด้านอื่นได้

การควบคุมการจราจรในเวลาเข้ามืดและเวลาค่ำ

๑. การแต่งกายที่ผู้ขับขี่เห็นได้ดีและชัดเจน เช่น สวมเสื้อสะท้อนแสง
๒. ใช้ไฟฉายช่วยในการใช้สัญญาณมือ
๓. ใช้สัญญาณด้วยเสียงนกหวีดให้ดังและยาวกว่าปกติ
๔. ระมัดระวังการยื่นบริเวณจุดที่ไม่มีแสงไฟส่องสว่าง
๕. ระวังรถที่ไม่เปิดสัญญาณไฟส่องสว่างหน้ารถแล่นมาในเวลากลางคืน
๖. ระวังผู้ขับขี่ที่เมาสุรา หรือหลับในอาจเกิดอุบัติเหตุในการให้สัญญาณมือได้

สิ่งที่ควรระมัดระวังอื่นๆ

๑. ควบคุมอารมณ์เมื่อถูกผู้ใช้รถใช้ถนนตำหนิการปฏิบัติ เมื่อเกิดการจราจรติดขัดมาก
๒. ถูกซักถามหรือพุดจาประชดประชัน
๓. เมื่อปิดการจราจรหรือเตรียมเส้นทางบุคคลสำคัญต่างๆ
๔. การจราจรติดขัดเป็นวงแหวน ต้องเร่งระบายนคลี่คลาย การจราจรในวงแหวน อาจทำให้ด้านอื่นไม่เคลื่อนตัวหรือแบ่งเร่งระบายนน้อยกว่า

๕. สัญญาณไฟจราจรขัดข้อง ต้องออกมาอำนวยความสะดวกจราจรด้วยสัญญาณมือแทน
๖. ภูมิอากาศแปรปรวน เช่น ฝนตกน้ำท่วมขัง เป็นต้น

การปฏิบัติเมื่อเหตุรถยนต์ขัดข้องบนถนน

๑. รีบไปยังจุดที่รถยนต์ขัดข้องโดยด่วน
๒. หากกีดขวางช่องจราจรให้นำขีดขอบทางด้านซ้ายหรือบริเวณที่ไม่กีดขวางการจราจร เช่น ในซอย ใกล้เคียง หรือทางเข้าเกาะกลางถนน เป็นต้น
๓. สอบถามสาเหตุที่ขัดข้องและสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือ ช่วยแนะนำอู่ซ่อมรถยนต์ใกล้เคียง
๔. หากแก้ไขไม่ได้หรือกีดขวางการจราจรให้รถกริบนำพันการกีดขวาง
๕. เร่งระบายจุดที่ติดขัดเพราะสาเหตุดังกล่าวจนการจราจรคลี่คลายเป็นปกติ

การปฏิบัติกรณีรถทำสิ่งของตกหล่น

๑. รีบไปยังจุดที่สิ่งของตกหล่น
๒. แจ้งสภาพที่เกิดเหตุว่ามีสิ่งใดตกหล่น ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด อย่างไร
๓. หากที่เกิดเหตุมีบริเวณกว้างเกิดการติดขัดมากให้ขอกำลังสนับสนุนเพื่อเร่งระบายการจราจร
๔. กระจายกำลังประจำจุด เพื่อเร่งระบายรถในจุดที่เหมาะสมไม่รวมจับเป็นกลุ่ม
๕. ออกหนังสือคำสั่งดำเนินคดีกับผู้ขับขี่ในกรณีที่เป็นการกระทำประมาทเลินเล่อ

การป้องกันและแก้ไขจราจรติดขัด

การป้องกันมิให้การจราจรติดขัดเป็นความรับผิดชอบร่วมกันในหน้าที่ของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางผังเมือง การก่อสร้างทาง การติดตั้งเครื่องหมายจราจรและสัญญาณจราจรตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องต่างๆจึง จำเป็นที่จะต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้

๑. ให้การศึกษา หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวกับรถนั้น ตลอดจน กฎแห่งความปลอดภัยอุบัติเหตุ และการป้องกันของผู้ใช้รถใช้ถนน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น

- สาเหตุการขัดข้องการจราจรในเมือง
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจร
- สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ และการจำแนกสาเหตุ

๒. การวิศวกรรม หมายถึง การแก้ไขงานทางด้านช่าง เกี่ยวกับจราจร เช่นการออกแบบ การควบคุมการก่อสร้างถนนหนทาง วงเวียน สะพาน การแบ่งช่องทางเดินรถผิวจราจร ตลอดจนการพิจารณาติดตั้งป้ายเครื่องหมาย บังคับการจราจร ป้ายเตือน ป้ายแนะนำ และป้ายประกาศต่างๆ การกำหนดความเร็วกับสภาพถนนในทางโค้ง มุม อับสายตาให้เหมาะสม เป็นต้น

๓. การบังคับตามกฎหมาย หมายถึง การตรวจตราและการจัดการจราจร เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนได้ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร และกฎหมายอื่นๆ เกี่ยวกับรถนั้นโดยเคร่งครัด รวมทั้งการกวดขันจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย เพื่อให้การจราจรเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วประหยัด และปลอดภัยตามเป้าหมายของการแก้ปัญหาจราจร

การแก้ไขหรือเพื่อที่ลดอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยการออกกฎหมายบังคับและกวดขันมิให้ผู้กระทำความผิดขึ้น จะต้องมีการอบรมให้เข้าใจถึงข้อเท็จจริง ทั้งคนขับรถ และคนเดินเท้าทราบภัยอันตรายเป็นดีพอ จะได้เห็นได้ว่าการศึกษา การวิศวกรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายย่อมมีความสัมพันธ์กันเสมอ และในการแก้ไขในด้านการบังคับตามกฎหมายควรพิจารณาจาก

- กฎหมายจราจร
- การควบคุมรถยนต์
- การควบคุมใบอนุญาตขับรถ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ส่วนหลักอีก ๓ ประการต่อไปนี้ จัดได้ว่าเป็นหลักแก้ไขปัญหาให้บรรลุเป้าหมายทางบริหารคือ

๔. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลงานความถูกต้องที่ได้ปฏิบัติตามแล้วว่าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เพียงใด การควบคุม การประเมินผลงาน ก็เพื่อจะให้การวางแผนนโยบายขั้นต่อไป ได้ดีเพราะรู้จักบพร่อง

๕. การร่วมมือประสานงาน หมายถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการแก้ปัญหา การจราจรติดขัด และการป้องกันอุบัติเหตุในท้องถนน เช่น ทาง กทม. เทศบาล กรมโยธาธิการ กรมทางหลวง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับวิศวกรรมจราจร และกองตำรวจจราจร กองตำรวจทางหลวง ซึ่งมีหน้าที่ในการกวดขัน การปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

๖. ความพยายามกระทำร่วมกัน หมายถึง ความพยายามแก้ไขสิ่งที่ยังไม่เป็นตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งยังขาดปัจจัยบางอย่างที่จะสนับสนุนและต้องใช้เวลาเปลี่ยนแปลง เช่น วัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนของคนไปกรุงเทพฯ เป็นต้น โดยมี “สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก” ขึ้นอยู่กับสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้วางแผนการแก้ปัญหาจราจร ทั้งปีแผนระยะสั้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจราจร ที่ควรปรับปรุงแก้ไข โดยมีหัวข้อข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับคน
 - เกี่ยวกับการศึกษา
 - เกี่ยวกับการบริหารงานด้านจราจร
 - เกี่ยวกับอุบัติเหตุและความปลอดภัย
๒. ปัญหาเกี่ยวกับถนนและสภาพแวดล้อม
 - ในด้านการสาธารณสุขโลก
 - การควบคุมการจราจร
 - เสนอให้มีการออกแบบถนนให้เหมาะสม

- ก่อสร้างทางด่วน
- ๓. ปัญหาเกี่ยวกับยานพาหนะและการขนส่ง
 - จัดทำช่องทางสำหรับรถโดยสารประจำทาง
 - รถไฟฟ้า
 - รถใต้ดิน
- ๔. ปัญหาเกี่ยวกับผังเมืองและการขยายเมือง
 - การกำหนดนโยบายและแผนการจราจร
 - กำหนดแนวอาคารตามถนนและทางแยกต่างๆ
 - ขยายเขตการบริหารของกรุงเทพมหานคร

การป้องกันและแก้ไขจราจรเมื่อรถติด

การควบคุมระหว่างทางแยก หน้าที่ของผู้ควบคุมการจราจรระหว่างทางแยกตามธรรมดาคือการป้องกันการขัดข้องในการจราจรระหว่างทางแยก มีหน้าที่ป้องกันต้นเหตุที่จะทำให้การจราจรขัดข้อง เช่น การจอดรถซ้อนกัน จอดรถในที่ห้ามจอด หรือหยุดรถของขึ้นลงในที่ที่ไม่สมควรหรือในลักษณะที่กีดขวางการจราจรของรถอื่น

การควบคุมเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน การจัดการจราจรในขณะที่มีรถยนต์น้อย หรือการจราจรกำลังเดินสะดวกอยู่นั้นไม่เป็นปัญหา แต่ในบางขณะจำนวนรถยนต์แล่นมามากขึ้นทุกที นี้แหละเริ่มเกิดปัญหาขึ้นแล้ว ต่อไปรถยนต์จะเริ่มแออัดกันจนกระทั่งมองเห็นชัดๆ ว่าถ้ามีรถเพิ่มเข้ามาอีกสัก ๒ คันเท่านั้น ทางแยกนั้นจะใช้ไม่ได้แล้ว รถจะติดกันหมด หน้าที่ของตำรวจจราจรจะหนักขึ้นทุกที ฉะนั้นตำรวจจราจรจะต้องรู้และรีบจัดการแก้ไขโดยด่วน ป้องกันอย่าให้เกิดการขัดข้องโดยการที่รถยนต์ต้องอัดกันแน่นได้

ฉะนั้น จึงขอแนะนำหัวข้อไว้ให้ทราบบ้างเพื่อเป็นทางช่วยเหลือในการป้องกันเหตุร้ายดังกล่าวแล้วข้างต้น

๑. ระวังทางออกของทางแยกให้จงหนัก ถ้าเห็นว่าที่ว่าง จะมีรถปิดทางออกเสียด้วยประการใดๆ ก็ดีต้องรีบจัดการแก้ไขอย่าให้มีการกีดขวางทางออกได้ มิฉะนั้นการจราจรจะชะงักหมด

๒. คอยสังเกตการจราจรทุกด้าน ถ้าเห็นว่าการจราจรทิศหนึ่งมีรถแล่นตามกันมายาวเกินไปไม่เปิดโอกาสให้รถในทางตัดซึ่งหยุดรออยู่ได้ผ่านไปบ้าง ก็ต้องห้ามให้ด้านที่เดินหยุดเสียชั่วคราวให้รถที่หยุดรออยู่ในทางแยกตรงกันข้ามได้เคลื่อนไป เพื่อขยับขยายรถบ้าง

๓. ตำรวจจราจรต้องไม่เพลอ ต้องตั้งใจคอยระวังหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัดเสมอ ต้องคอยสังเกต ต้องคาดคเนการในหน้าที่อยู่ตลอดเวลา ถ้าเห็นว่าน่าจะมีการขัดข้องขึ้นเมื่อใดต้องรีบจัดการทันที อย่าให้เกิดการขัดข้องขึ้นก่อนได้ เพราะการแก้ไขภายหลังย่อมต้องใช้เวลาและเสียแรงมากกว่าการป้องกันไว้ก่อน และบางครั้งยากมากด้วย

ขอให้จำไว้ว่า

๑. ในบริเวณทางแยก ต้องควบคุม อย่าให้มีรถหยุดขวางอยู่เป็นอันตราย จะเนื่องจากเหตุใดๆก็ตามต้องรักษาบริเวณทางแยกให้ว่างอยู่เสมอ เว้นแต่ขณะที่รถกำลังแล่นผ่านเท่านั้น

๒. ทางออกของรถจากทางแยก ต้องให้ว่างเช่นเดียวกัน ข้อสำคัญที่สุดอย่ายอมให้รถที่หยุดรอหยุดล้ำแนวเส้นกลางถนน และระวังถ้ามีทางแยกต้องให้ว่างเช่นเดียวกัน และถ้าหากว่ามีทางแยกที่ติดต่อกัน รถที่รอสัญญาณหรือติดการขัดข้องอยู่ทางแยกหนึ่ง อาจมีจำนวนมากและยาวเหยียดไปปิดทางออกของอีกทางหนึ่งก็ได้ ต้องรีบป้องกันไว้ให้ทันการเสมอ การเลี้ยวของรถในโอกาศนั้นก็เช่นเดียวกัน ต้องดูให้แน่ใจว่ารถนั้นจะเลี้ยวออกได้ตลอดรอดเดี่ยว ไม่ควรยอมให้รถเลี้ยวไปหยุดขวางถนนแล้วถอยหลังกลับไปมา เพื่อตั้งตัวเข้าช่องทางที่จะไปอีกต่อหนึ่ง การกระทำอย่างนี้จะก่อให้เกิดการชะงักของรถที่ตามกันไปและจะเป็นการเริ่มต้นให้เกิดการขัดข้องกันจนยับยั้งตัวไม่ได้ ถ้าขบวนที่ตามไปนั้นในระยะกระชั้นชิดและมีจำนวนมากด้วยแล้วยิ่งเป็นการเร่งให้เกิดการขัดข้องรวดเร็วและแน่นยิ่งขึ้น

๓. การกีดขวางหรือการขัดข้อง ตามบริเวณต่อเนื่องกับทางแยกก็เป็นเหตุสำคัญอีกเหตุหนึ่งที่จะทำให้เกิดการจราจรตรงทางแยกเกิดขัดข้องขึ้น เช่น รถเสียดสีกัน หรือกระทบกัน คนขับรถหยุดรถขวางทางโต้เถียงกัน เป็นต้น เรื่องเช่นนี้ผู้ควบคุมทางแยกจะต้องคอยระวัง มิฉะนั้นรถที่ออกจากทางแยกตามๆกันไป และแล่นไปไม่ตลอดจะหยุดกันจนปิดทางออกของทางแยกนั้นทั่วไปก็ได้ ฉะนั้นผู้ควบคุมทางแยกซึ่งอยู่ใกล้กันเช่นนี้จึงต้องทำงานสัมพันธ์กันและให้สัญญาณอย่างเดียวกันเสมอ

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด หรือโดยความบังเอิญ ถึงแม้เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคล โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

การป้องกันอุบัติเหตุและวิธีปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ดังนี้

๑. ลักษณะของอุบัติเหตุ เกิดขึ้นรวม ๓ อย่าง ดังนี้

๑.๑ เกิดจากการชนกันบนถนน อุบัติเหตุชนิดนี้เกิดขึ้นมากที่สุดในการจราจรของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการชนกันระหว่างรถยนต์กับรถยนต์ หรือรถยนต์กับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์กับคน เป็นต้น ผลกระทบของอุบัติเหตุบนถนนคือ การจราจรติดขัดในกรณีเกิดขึ้นในกรุงเทพฯ หรือตามจังหวัดต่างๆที่มีรถยนต์ใช้กันมาก เช่น หาดใหญ่ นครราชสีมา เชียงใหม่ เป็นต้น

๑.๒ รถพุ่งออกนอกถนน กรณีนี้อาจเกิดขึ้นจากความประมาทของผู้ขับขี่เอง หรืออาจเกิดจากเครื่องยนต์ขัดข้อง และในปัจจุบันเกิดจากการแข่งรถโดยใช้ความเร็วสูงบนถนนของวัยรุ่น ทำให้เกิดอุบัติเหตุลักษณะเช่นนี้ได้เช่นกัน

๑.๓ รถคว่ำหรือมีเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกี่ยวกับการชนบนถนนกรณีรถคว่ำเป็นอุบัติเหตุลักษณะหนึ่งแต่เป็นลักษณะเฉพาะตัว ส่วนเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกี่ยวกับการชนบนถนน เช่น ผู้ขับขี่เมาสุราในขณะที่ขับรถ

๒. ชนิดของอุบัติเหตุ แบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ๆได้ ๒ ชนิด

๒.๑ รถยนต์ชนกับสิ่งต่างๆ มี ๙ ชนิด ดังนี้

ก. คนเดินถนน คนเดินเท้า ส่วนใหญ่เกิดจากการเร่งรีบในการเดินทางหรือไม่รู้กฎหมายจราจร หรือสภาพรถยนต์ไม่ดีเพียงพอ และสิ่งสำคัญอยู่ที่ผู้ขับขี่รถเป็นสำคัญ

ข. ชนรถอื่นหรือรถชนรถ กรณีนี้เกิดจากความประมาทเสียส่วนใหญ่ สภาพของรถยนต์หรือผู้ขับขี่ผิดกฎหมาย

ค. รถไฟ เกิดขึ้นน้อยมากเพราะรถไฟมีเส้นทางการเดินรถที่แน่นอน ในทางปฏิบัติ เกิดจากผู้ขับขี่รถประมาทไม่ชะลอรถหรือรอให้รถไฟผ่านไปก่อน กลับขับรถตัดผ่านทางรถไฟจึงเกิดอุบัติเหตุขึ้นดังกล่าวหรือผู้ขับขี่หย่อนความสามารถ เช่น เมาสุรา สิ่งเสพติดหรือสิ่งมีนเมา หรือป่วยก็ได้

ง. รถราง ปัญหานี้คงไม่มีเกิดขึ้นในเมืองไทยเพราะประเทศไทยเลิกใช้รถรางแล้ว

จ. รถจักรยาน

ฉ. ล้อเลื่อน ลากเข็น ด้วยคนหรือสัตว์ อุบัติเหตุชนิดนี้เกิดขึ้นในบริเวณชนบทในต่างจังหวัดเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เกิดจากความไม่รู้กฎหมายจราจรของผู้ขับขี่ล้อเลื่อน หรืออาจจะติดนิสัยที่นำล้อเลื่อนทำการลากเข็นบนถนน หรือไม่ติดไฟในเวลากลางคืนส่วนใหญ่ประชากรในชนบทไม่รู้กฎหมายจราจรแทบทั้งสิ้น

ช. สัตว์ เกิดจากการปล่อยปละละเลยของสัตว์เอง หรืออาจเป็นสัตว์พลัดถิ่น

ซ. เส้าหรือวัตถุคงที่ตามถนน เช่น หลั๊กบอกละกิโล เส้าไฟฟ้า สะพาน ปัญหานี้เกิดจากความประมาทของผู้ขับขี่อย่างแน่นอน

ณ. วัตถุอื่นๆ เช่น บ้าน ร้านค้า

๒.๒ รถยนต์เกิดเหตุอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวกับการชน

ก. รถยนต์ตกถนนอาจเกิดจากความประมาท การขับรถเกินความเร็วที่กฎหมายจราจรกำหนดหรือ

ข. รถพลิกคว่ำ

ค. อื่นๆ ที่ไม่ได้ชน

๓. สาเหตุของอุบัติเหตุ

๓.๑ สาเหตุโดยทั่วไป ส่วนใหญ่เข้าใจว่าสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเกิดจากอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

ก. เกิดจากความประมาทของผู้ขับ(คน) อาจเกิดจากความเร่งรีบหรือเมาสุรา สิ่งเสพติดหรือสิ่งมีนเมาตลอดจนปัญหาเฉพาะตัวของผู้ขับขี่เอง เช่น วัยรุ่นต้องขับรถเร็วเกินกำหนดที่พ.ร.บ. จราจรกำหนด

ข. เกิดจากอุปกรณ์ของรถไม่สมบูรณ์(รถ) เป็นหน้าที่ของเจ้าของรถที่ต้องหมั่นดูแลรถของตน แต่ในทางปฏิบัติเจ้าของรถจะสั่งให้ผู้ช่วยทำการตรวจเสียมากกว่าที่จะมาตรวจดูแลเอง

ค. เกิดจากถนนไม่ปลอดภัย (สิ่งแวดล้อม) เช่น ถนนแคบ สัญญาณไฟเสีย สะพานชำรุด ไม่มีทางข้าม(ม้าลาย)

๓.๒ จำแนกสาเหตุได้ ๓ อย่างดังนี้

ก. สาเหตุโดยตรงมี ๔ อย่าง คือ ความเร็ว การเห็นล่าช้า การแก้ไขเหตุการณ์ไม่ถูกต้อง พฤติกรรม
ของคนขับ

ข. สาเหตุเชื่อมโยงมี ๓ อย่างคือ สภาพถนน สภาพรถ สภาพคนขับ

ค. สาเหตุเบื้องต้นมี ๕ อย่าง คือ รัฐบาล โรงเรียน องค์การครูเทศบาล กรมทาง คนขับ

การป้องกันอุบัติเหตุ

สามารถกระทำโดยหลักใหญ่ๆ ๓ ประการ ดังนี้

๑. การให้การศึกษา

โดยการให้ความรู้แก่ผู้ใช้รถใช้ถนนทุกระดับเกี่ยวกับกฎจราจร เครื่องหมาย สัญญาณจราจร การใช้ถนน
โดยปลอดภัย กระทำได้ ดังนี้

ก. โดยทางตรง เช่น สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการจราจร และการป้องกันไว้ในบทเรียนชั้นประถมศึกษา
ไปจนถึงชั้นอุดมศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อส่งสอนลูกหลานได้

ข. โดยทางอ้อม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือวารสารต่างๆ เป็นต้น

๒. การควบคุมผู้ใช้รถใช้ถนนปฏิบัติตามกฎหมาย

โดยเข้มงวดกวดขันให้ผู้ใช้รถใช้ถนนปฏิบัติตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจราจร การควบคุม
รถยนต์ การควบคุมใบอนุญาตขับรถ และเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

๓. การปรับปรุงทางด้านวิศวกรรมการทาง

โดยปรับปรุงออกแบบสร้างถนนหนทางวงเวียน สะพาน ฯลฯ ให้เหมาะสมและปลอดภัยอยู่เสมอ
ตลอดจนปรับปรุงการติดตั้งเครื่องหมายและสัญญาณจราจรต่างๆ ให้ถูกต้องชัดเจนเพื่อช่วยให้การควบคุม
ยานพาหนะในถนนเป็นไปด้วยความสะดวกและปลอดภัย

สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุของผู้เดินเท้า

๑. ผู้เดินขาดความรู้หรือทักษะในการเดิน ขาดความระมัดระวังต่างๆ ร่างกายไม่สมประกอบ หรือสุขภาพ
เสื่อมโทรม อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

๒. ผู้ขับขี่ยานพาหนะ ขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย เครื่องยนต์ชำรุด สภาพรถยนต์ภายนอก
ชำรุด ขาดมารยาทที่ดี ประมาท

๓. สภาพแวดล้อม เช่น ถนนแคบ ถนนชำรุด สัญญาณไฟเสีย สะพานชำรุด ไม่มีฟุตบาท(ทางเท้า) มีต้นไม้
กีดขวางทางเดิน ตลอดจนอาคารและสิ่งก่อสร้างต่างๆ

การป้องกัน

๑. การเดินเท้า ถ้าถนนมีทางเท้าให้เดินบนทางเท้าและให้เดินชิดซ้าย และไม่ยืนกลางทางเท้าเพราะจะกีดขวางการจราจรของผู้อื่น หรือเล่นกีดขวางผู้อื่น

ถ้าถนนไม่มีทางเท้า ให้เดินทางขวาของถนนสวนทางกับรถ เดินให้ชิดข้างถนน ไม่ควรเดินเคียงคู่อันและถ้ามีเด็กไปด้วยต้องให้เดินทางขวาชิดขอบทางด้านในและต้องจับมือถือแขนไว้ให้แน่น อย่าปล่อยให้เดินโดยอิสระ

๒. การเดินถนนในขณะที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอหรือเวลากลางคืน ควรใส่เสื้อผ้าสีอ่อนๆหรือสีขาวย เพื่อให้ผู้ขับรถเห็นได้แต่ไกล มีไฟฉายเปิดส่องให้ด้วย และให้เดินข้ามถนนในที่ที่มีแสง

๓. การข้ามถนน ให้ข้ามตรงช่องทางข้าม สะพานข้ามทางหรือมีเจ้าหน้าที่ควบคุมอยู่ วิธีข้ามโดยยืนรออยู่บนทางเท้า ดูรถทางขวาทางซ้ายและทางขวาอีกครั้ง เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงเดินข้าม ขณะที่เดินข้ามถนนควรเดินด้วยความเร่งรีบ อย่าวิ่งหรือหยุดชะงัก หรือเก็บสิ่งของ หรือทักทาย

๔. การข้ามทางที่มีสัญญาณไฟจราจร ให้ยืนรอบนทางเท้ากดปุ่มที่มีสัญญาณแล้วรอจนกว่าสัญญาณจะเปลี่ยนสีเขียว และเมื่อรถหยุดสนิทแล้วจึงข้าม

๕. การข้ามถนนที่มีเกาะกลางถนน หรือเขตปลอดภัยให้ยืนรอบนทางเท้า ดูทางขวาเมื่อปลอดภัย จึงข้ามด้วยความเร่งรีบ ไปยืนบนเกาะกลางถนน หรือเขตปลอดภัยแล้วดูรถทางด้านซ้ายเมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงข้ามด้วยความเร่งรีบ

๖. การข้ามทางสี่แยกที่มีสัญญาณไฟ ควบคุมการจราจร ให้ข้ามถนนตรงเส้นรอสัญญาณไฟที่ทางแยก โดยยืนรอบนทางเท้า รอจนกว่าสัญญาณจะเปลี่ยนเป็นสีแดงให้รถหยุดสนิทก่อนแล้วจึงข้าม และระวังรถที่จะเลี้ยวขวาหรือเลี้ยวซ้ายผ่านตลอดมาจากอีกทางหนึ่ง

๗. การข้ามถนนที่มีสิ่งกีดขวางหรือกำแพงสายตา การข้ามทางในบริเวณที่มีรถจอดหรือ ต้นไม้ เสาไฟ ฯลฯ เป็นสิ่งกีดขวางสายตามองไม่เห็นรถที่แล่นมา โดยให้ใช้ความระมัดระวังอย่าวิ่งออกมาทันทีทันใด ต้องดูให้แน่ใจแล้วจึงข้าม

หน้าที่หนึ่งที่สำคัญของตำรวจ ก็คือการจัดการกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนน ซึ่งมักจะประสบด้วยตนเองอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะในระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือนอกหน้าที่ เช่น อยู่ระหว่างเดินทางไปกลับสถานที่ทำงานหรือระหว่างการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีใจทำหน้าที่จราจรก็ตาม ดังนั้น ถึงแม้ไม่ใช่ข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่จราจรก็ต้องมีความรู้ที่จะจัดการกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้ เนื่องจากมีโอกาสที่จะประสบด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อพบแล้วจะนั่งดูตายผ่านไปเฉยๆคงไม่ได้ ต้องอยู่ช่วยดำเนินการจนกว่าผู้มีหน้าที่จะมาถึงที่เกิดเหตุ ยิ่งเป็นตำรวจจราจรด้วยแล้วต้องมีความรู้และเตรียมความพร้อมที่จะจัดการกับอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นบนท้องถนน อยู่ตลอดเวลา

ตำรวจจราจร ต้องมีอุปกรณ์จัดการกับอุบัติเหตุที่สำคัญคือ ขอรกหรือวัสดุขีดเขียนพื้นถนนที่สามารถลบออกได้ง่าย หรือสีสเปรย์สีดำหรือสีเทา (เพื่อให้ดูสะอาดเรียบร้อย) สำหรับทำเครื่องหมายบนพื้นถนน แสดงตำแหน่งของรถ และร่องรอยในที่เกิดเหตุ กระดาษและปากกาสำหรับทำแผนที่เกิดเหตุโดยสังเขป และสมุดจดบันทึกสำหรับจดรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องการ

การรับทราบเหตุนั้นอาจมาจาก ๒ กรณี คือ หนึ่งประสบด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะอยู่หรือไม่อยู่ในพื้นที่
รับผิดชอบก็ได้ สองได้รับแจ้งเหตุจากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะจากผู้มาแจ้งทางวิทยุสื่อสาร ทางสถานีวิทยุ ฯลฯ ซึ่งเมื่อได้
รับทราบเหตุแล้วตำรวจจราจรมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

๑. รีบไปจุดที่เกิดเหตุ พิจารณาความหนักเบาของสถานการณ์ ดำเนินการป้องกันผลร้ายที่อาจเกิดเพิ่ม
มากขึ้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุซ้ำ การเกิดเพลิงไหม้ การได้รับอันตรายจากสารพิษที่รั่วออกมาจากยานพาหนะที่เกิด
อุบัติเหตุเป็นต้น และรีบแจ้งสถานีตำรวจท้องที่หรือศูนย์วิทยุเพื่อดำเนินการแจ้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือแจ้งกำลังมา
ให้การช่วยเหลือ กับทั้งให้พิจารณาตัดสินใจว่าสามารถจะเปิดการจราจรต่อไปได้หรือไม่ เปิดได้ก็ช่องทาง ในกรณีที่มี
การปิดการจราจร ต้องรีบประชาสัมพันธ์ ผู้ใช้ทางให้หลีกเลี่ยง แนะนำเส้นทางหลีกเลี่ยง และประสานงานพื้นที่
ใกล้เคียง เพื่อเร่งระบายนรถหรือเปลี่ยนเส้นทางผู้ใช้รถ

๒. ตรวจสอบหรือสอบถาม มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ หากมีให้รีบนำส่งโรงพยาบาลที่ใกล้เคียงที่สุด
โดยระมัดระวังการเคลื่อนย้ายผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเรียกรถพยาบาลนำส่ง ก่อนนำส่งให้จดชื่อที่อยู่ผู้บาดเจ็บ
(ถ้ากระทำได้) และชื่อโรงพยาบาลเก็บไว้ด้วยเพื่อแจ้งพนักงานสอบสวน หากผู้เสียชีวิตหรือผู้บาดเจ็บช่วยตัวเอง
ไม่ได้มาเพียงผู้เดียว ให้ดูแลทรัพย์สินให้ด้วย ทั้งนี้ให้มีพยานรู้เห็นตามสมควร เพื่อป้องกันการกล่าวหาภายหลัง และ
จัดทำรายการทรัพย์สินส่งมอบต่อพนักงานสอบสวน

๓. เรียกขอใบอนุญาตผู้ขับขี่ของคู่กรณีทั้งหมด เพื่อส่งมอบให้พนักงานสอบสวนและเพื่อป้องกันการ
หลบหนี โดยต้องตรวจดูใบอนุญาตขับขี่ว่าถูกต้องหรือไม่ เช่น รูปเหมือนผู้ขับขี่หรือไม่ ใบอนุญาตฯ หมดอายุหรือไม่
หรือถูกประเภทหรือไม่ เป็นต้น

๔. กำหนดจุดโดยทำเครื่องหมายบนพื้นทาง เพื่อแสดงรายละเอียดของการเกิดอุบัติเหตุ

๕. ทำแผนที่เกิดเหตุโดยสังเขป(ถ้ากระทำได้)

๖. แยกรถที่เกิดเหตุให้พ้นการกีดขวาง เช่น ชิดขอบทางด้านซ้าย หรือนำไปจอดไว้ยังที่ปลอดภัยและพ้น
การกีดขวางในที่ที่เกิดเหตุ หรือนำส่งสถานที่จัดเก็บรถของกลางของสถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ นั้น รวมทั้งรวบรวม
วัตถุพยาน เพื่อส่งมอบต่อพนักงานสอบสวน

๗. เก็บสิ่งตกหล่นที่กีดขวางการจราจรให้เรียบร้อย

๘. จัดการจราจรที่เกิดเหตุ จนการจราจรคลี่คลาย

๙. หากเป็นการชนที่รุนแรง หรือมีปัญหาทางรูปคดี คู่กรณีตกลงกันไม่ได้ ให้รอฟังพนักงานสอบสวนมาดู
ที่เกิดเหตุ

๑๐. มอบแผนที่สังเขปให้พนักงานสอบสวน หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ และโรงพยาบาลที่นำส่ง
ให้ทราบด้วย

๑๑. ไม่ควรพูดหรือให้ความเห็น ระหว่างรอฟังพนักงานสอบสวนมาดูที่เกิดเหตุ ว่าฝ่ายใดถูกหรือผิด ฝ่ายใด
ได้เปรียบหรือเสียเปรียบ ให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวน

การกำหนดจุดโดยทำเครื่องหมายบนพื้นทาง

การกำหนดจุดควรกระทำต่อรถยนต์ที่ก่อให้เกิดเหตุทั้งหมด รวมทั้งร่องรอยวัตถุพยานที่ปรากฏในที่เกิดเหตุ เช่น จุดชน, จุดที่พบเศษกระจก/เศษดิน/ชิ้นส่วนรถตกอยู่, จุดที่ผู้ตายนอนอยู่, จุดที่พบรอยเลือด, รอยห้ามล้อ, รอยครูด ฯลฯ การขีดกำหนดจุดสำหรับรถยนต์ต้องขีดตำแหน่งของล้อทุกล้อ(ตามลักษณะที่พบในที่เกิดเหตุ หรือเอียงหรือบิดอย่างไร ก็ขีดตามแนวนั้น) และแนวกันชนด้านหน้าและหลังให้ครบทุกคัน ทั้งนี้ให้แน่ใจว่าได้ใจเสมอว่า หากมีความจำเป็นต้องนำรถยนต์ที่เกิดเหตุมาไว้ในสถานที่เกิดเหตุอีกครั้ง จะต้องสามารถวางไว้ในตำแหน่งเดิมได้ทุกประการ นอกจากนี้ควรเขียนทะเบียนรถนั้นๆ ไว้ที่พื้นถนน เพื่อป้องกันการสับสนในกรณีที่มีรถเกิดเหตุหลายคัน การขีดกำหนดจุดรถยนต์ อาจทำได้ดังภาพที่ ๑ การขีดกำหนดจุดสำหรับรถจักรยานยนต์, วัตถุพยานต่างๆ รวมทั้งจุดที่ผู้ตายนอนอยู่ในที่เกิดเหตุ สามารถขีดเป็นแนวเส้นตามรูปร่างของรถจักรยานยนต์ วัตถุพยาน, หรือรูปร่างของผู้ตายได้

การทำแผนที่เกิดเหตุโดยสังเขป

ตามปกติ เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะต้องไปดูที่เกิดเหตุและเป็นผู้จัดทำแผนที่เกิดเหตุด้วยตนเอง แต่เนื่องจากปัจจุบัน สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไป พนักงานสอบสวนไม่สามารถไปดูที่เกิดเหตุได้ทุกคดี หรือเดินทางไปล่าช้า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่พบเหตุอาจต้องจัดทำแผนที่เกิดเหตุเบื้องต้น เพื่อประโยชน์ในการแยกรถคู่กรณีและเปิดการจราจรด้วยความรวดเร็วแต่ทั้งนี้หากสถานการณ์รุนแรงเช่นกรณีมีผู้เสียชีวิต หรือมีความเสียหายจำนวนมาก ระหว่างรอพนักงานสอบสวนก็จัดทำไป แต่ก่อนแยกรถคู่กรณีควรให้พนักงานสอบสวนมาถึงที่เกิดเหตุเสียก่อนและมอบแผนที่ที่จัดทำไว้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป หลักในการจัดทำแผนที่เกิดเหตุเบื้องต้นประกอบด้วย หัวข้อดังต่อไปนี้

๑. กระดาษที่ใช้ในการเขียนแผนที่ควรเป็นกระดาษขาว ไม่มีเส้นบรรทัด(หากเป็นกระดาษตารางแบบกระดาษกราฟดีมาก เพราะจะย่อมาตราส่วนได้แน่นอนใกล้เคียงกับความเป็นจริง) ขนาดพอสมควร ไม่เล็กจนเกินไปจนไม่สามารถจะวาดแผนที่และกำหนดรายละเอียดได้ครบถ้วน โดยทั่วไปขนาดที่เหมาะสม คือกระดาษขนาด A๔

๒. ก่อนเริ่มวาดแผนที่ ให้ผู้เขียนหันหน้าไปทางทิศเหนือ เพื่อให้ทิศเหนืออยู่ด้านบนของหัวกระดาษเสมอ (ในแผนที่จะปรากฏเครื่องหมายเหนือ หรือ น.)

๓. การใช้มาตราส่วนในแผนที่ ควรดูให้เหมาะสมกับกระดาษ และควรได้สัดส่วนกับสภาพความเป็นจริง ไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป

๔. เขียนแนวถนนบริเวณสถานที่เกิดเหตุลงในกระดาษแผนที่ โดยให้ปรากฏเส้นแบ่งช่องทางเดินรถ เส้นประ เส้นทึบ (สีขาว/สีเหลือง) โดยให้มีจำนวนช่องการจราจรที่มีอยู่ รวมถึงทิศทางการเดินรถว่าไปในทิศทางใด เช่น เป็นการเดินรถทางเดียว หรือเป็นการเดินรถสวนทางกัน และมีช่องทางเดินรถประจำทางหรือไม่ให้มีป้ายจราจรหรือเครื่องหมายจราจรบนพื้นทางในที่เกิดเหตุรวมทั้งทางคนเดิน(ทางม้าลาย) และจุดสัญญาณไฟจราจร

๕. วาดรูปรถคู่กรณีที่เกิดเหตุ ให้เห็นว่าลักษณะที่เกิดเหตุเป็นอย่างไร เช่น ทิศทางรถหันไปในช่องทางเดินรถใด คร่อมช่องทางเดินรถใด หรือคร่อมช่องทาง หรือทับเส้นแบ่งช่องทางเดินรถหรือไม่ อย่างไร ภาพสมมุติที่ใช้แทนยวดยานและสิ่งที่อยู่ในที่เกิดเหตุที่นิยมใช้ ตามภาพที่ ๓ ตัวอย่างที่ใช้ในการเขียนแผนที่

๖. เขียนแนวรอยห้ามล้อ(รอยเบรก), รอยครูด, รอยเลือด, จุดที่เศษวัสดุจากยวดยานชนกันตกอยู่ เช่น เศษกระจกแตก, ชิ้นส่วนของรถ เป็นต้น จุดหรือตำแหน่งที่ผู้บาดเจ็บหรือตายล้มนอนอยู่หลังเกิดเหตุ

๗. กำหนดจุดชน (จุดที่ยวดยานกระทบกัน) ลงในแผนที่ ซึ่งอาจได้จากการนำชี้ของคู่กรณี และ/หรือ จากวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ เช่น จุดที่พบเศษดินตัก, เศษกระจกแตกตกอยู่ เป็นต้น หากคู่กรณีนำชี้ไม่ตรงกัน และไม่มีวัตถุพยานที่บ่งชี้ได้ ก็ให้กำหนดจุดชนตามที่คู่กรณีแต่ละฝ่ายนำชี้ไว้ในแผนที่ โดยหมายเหตุไว้ให้ชัดเจนว่า คู่กรณีฝ่ายใดชี้จุดใด

๘. กำหนดแนวทิศทางการเดินรถของยวดยานแต่ละคันก่อนเกิดเหตุ ตามคำบอกเล่าของคู่กรณี ซึ่งสามารถเป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพสถานที่เกิดเหตุที่ปรากฏ (บางครั้งคู่กรณีพยายามให้การในลักษณะที่คาดเคลื่อนไปจากจากข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้เปรียบทางคดี)

๙. เขียนรายละเอียดของสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนที่แล้ว รวมทั้งหมายเลขทะเบียนรถซึ่งอาจทำได้โดยการอธิบายไปยังจุดนั้นๆ เลยในกรณีที่มีรายละเอียดมากนักหรืออาจกำหนดเป็นตัวเลข สัญลักษณ์แทน แล้วยกนำมาอธิบายไว้ด้านข้าง หรือด้านล่างของแผนที่ในกรณีที่มีรายละเอียดมากๆ ก็ได้

๑๐. หากมีพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์ ให้ขอจดชื่อและที่อยู่พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ไว้เพื่อมอบให้พนักงานสอบสวน

๑๑. กำหนดสถานที่ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ เพื่อให้ทราบว่าเหตุนั้นเกิดขึ้นตรงจุดใด เช่น หน้าสถานที่ราชการ, โรงพยาบาล, บริษัท, ร้านค้า, ศูนย์การค้า เป็นต้น และหากมีทางรถไฟ, สะพาน, ทางโค้ง, ทางข้าม, ที่คับขัน ฯลฯ ก็ให้เขียนกำหนดไว้ในแผนที่ด้วย

๑๒. จัดให้คู่กรณีและพยานที่เห็นเหตุการณ์ได้ตรวจดูแผนที่สังเขปเบื้องต้นที่ได้จัดทำขึ้นนี้ หากถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ก็ให้คู่กรณีและพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐาน หากคู่กรณีไม่ยอมลงลายมือชื่อก็ให้บันทึกไว้ว่าได้แสดงและอธิบายแผนที่สังเขปแล้วไม่ขอลงชื่อ กับทั้งต้องลงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่จราจรที่จัดทำแผนที่ตลอดจนวัน เดือน ปี และเวลาที่ทำแผนที่ฉบับนั้นๆ

๑๓. การจัดทำแผนที่สังเขปที่เกิดเหตุนั้น หากสามารถจัดทำได้ในขณะที่ยังมิได้มีการเคลื่อนย้ายยวดยานที่เกิดเหตุออก ก็จะทำให้สามารถกำหนดจุดตำแหน่ง และทิศทางได้ตรงกับความเป็นจริงได้มาก แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีไม่เคลื่อนย้าย อาจส่งผลกระทบต่อสภาพปัญหาการจราจรติดขัด และอาจเกิดอุบัติเหตุซ้ำซ้อน ก็ควรกำหนดจุดทำเครื่องหมายบนพื้นทาง เพื่อแสดงรายละเอียดแล้วจึงเคลื่อนย้ายยวดยานและวัตถุพยานออก จากนั้นจึงจัดทำแผนที่ที่เกิดเหตุ

๑๔. นอกเหนือจากการทำแผนที่เกิดเหตุแล้ว อาจจะทำให้มีการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายรูปหรือบันทึกภาพด้วยเครื่องถ่ายวิดีโอ ก็ยิ่งจะทำให้สามารถเก็บรายละเอียดได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ คงขึ้นอยู่กับลักษณะ ความรุนแรง ความซับซ้อนของคดี และความพร้อมของเครื่องมือ อุปกรณ์ และความสามารถของเจ้าหน้าที่ของผู้ปฏิบัติด้วย

ป้ายจราจรประเภทป้ายบังคับ

แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ป้ายบังคับที่แสดงความหมายตามรูปแบบและลักษณะที่กำหนด
๒. ป้ายบังคับที่แสดงด้วยข้อความ และ/หรือสัญลักษณ์

๑. "หยุด"

ความหมาย รถทุกชนิดต้องหยุด เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง

๒. "ให้ทาง"

ความหมาย รถทุกชนิดต้องระมัดระวังและให้ทางแก่รถและคนเดินเท้าในทางขวางหน้าผ่านมาก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัย และ ไม่เป็นการกีดขวางการจราจรที่บริเวณทางแยกนั้นแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง

๓. "ให้รถสวนทางมาก่อน"

ความหมาย ให้ผู้ขับรถทุกชนิดหยุดรถตรงป้าย เพื่อให้รถที่กำลังแล่นสวนทางมาก่อน ถ้ามีรถข้างหน้าหยุดรออยู่ก่อนก็ให้หยุดรอถัดต่อกันมาตามลำดับ เมื่อรถที่สวนทางมาได้ผ่านไปหมดแล้ว จึงให้รถที่หยุดรอตามป้ายนี้เคลื่อนไปได้

๔. "ห้ามแซง"

ความหมาย ห้ามมิให้ขับรถแซงขึ้นหน้ารถคันอื่นในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๕. "ห้ามเข้า"

ความหมาย ห้ามมิให้รถทุกชนิดเข้าไปในทางที่ติดตั้งป้าย

๖. "ห้ามกลับรถไปทางขวา"
ความหมาย ห้ามมิให้กลับรถไปทางขวาไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ในเขตทางที่ติดตั้งป้าย
๗. "ห้ามกลับรถไปทางซ้าย"
ความหมาย ห้ามมิให้กลับรถไปทางซ้ายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ในเขตทางที่ติดตั้งป้าย
๘. "ห้ามเลี้ยวซ้าย"
ความหมาย ห้ามมิให้เลี้ยวรถไปทางซ้าย
๙. "ห้ามเลี้ยวขวา"
ความหมาย ห้ามมิให้เลี้ยวรถไปทางขวา
๑๐. "ห้ามรถยนต์"
ความหมาย ห้ามรถยนต์ทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย
๑๑. "ห้ามรถบรรทุก"
ความหมาย ห้ามรถบรรทุกทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย
๑๒. "ห้ามรถจักรยานยนต์"
ความหมาย ห้ามรถจักรยานยนต์ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๓. "ห้ามรถยนต์สามล้อ"

ความหมาย ห้ามรถยนต์สามล้อผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๔. "ห้ามรถสามล้อ"

ความหมาย ห้ามรถสามล้อผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๕. "ห้ามรถจักรยาน"

ความหมาย ห้ามรถจักรยานผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๖. "ห้ามล้อเลื่อนลากเข็น"

ความหมาย ห้ามล้อเลื่อนลากเข็นผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๗. "ห้ามรถยนต์ที่ใช้ในการเกษตร"

ความหมาย ห้ามรถยนต์ที่ใช้ในการเกษตรทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๘. "ห้ามรถจักรยานยนต์และรถยนต์"

ความหมาย ห้ามรถจักรยานยนต์และรถยนต์ทุกชนิดผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๑๙. "ห้ามรถจักรยาน รถสามล้อ รถจักรยานยนต์"

ความหมาย ห้ามรถจักรยาน รถสามล้อ รถจักรยานยนต์ ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๒๐. "ห้ามใช้เสียง"

ความหมาย ห้ามมิให้ใช้เสียงสัญญาณหรือทำให้เกิดเสียงที่ก่อการรบกวนด้วยประการใดๆในเขตที่ติดตั้งป้าย

๒๑. "ห้ามคน"

ความหมาย ห้ามคนผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๒๒. "ห้ามจอดรถ"

ความหมาย ห้ามมิให้จอดรถทุกชนิดระหว่างแนวนั้น เว้นแต่การรับส่งคน หรือสิ่งของชั่วขณะซึ่งต้องกระทำโดยมิชักช้า

๒๓. "ห้ามหยุดรถ"

ความหมาย ห้ามมิให้หยุดรถหรือจอดรถทุกชนิดตรงแนวนั้นเป็นอันขาด

๒๔. "หยุดตรวจ"

ความหมาย ให้ผู้ขับรถหยุดรถที่ป้ายนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจและเคลื่อนรถต่อไปได้เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแล้วเท่านั้น

๒๕. "จำกัดความเร็ว"

ความหมาย ห้ามมิให้ผู้ขับรถทุกชนิดใช้ความเร็วเกินกว่าที่กำหนดเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมง ตามจำนวนตัวเลขในแผ่นป้ายนั้นๆ ในเขตทางที่ติดตั้งป้าย จนกว่าจะพ้นที่สุทธระยะที่จำกัดความเร็วนั้น

๒๖. "ห้ามรถหนักเกินกำหนด"

ความหมาย ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดหรือเมื่อรวมน้ำหนักรถกับน้ำหนักบรรทุกทุก เกินกว่าที่กำหนดไว้เป็น "ตัน" ตามจำนวนเลขในเครื่องหมายนั้นๆ เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๒๗. "ห้ามรถกว้างเกินกำหนด"

ความหมาย ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีขนาดกว้างเกินกำหนดเป็น "เมตร" ตามจำนวนเลขในเครื่องหมายนั้น เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

๒๘. "ห้ามรถสูงเกินกำหนด"

ความหมาย ห้ามมิให้รถทุกชนิดที่มีความสูงของรถรวมทั้งของที่บรรทุกทุกเกินกว่ากำหนดเป็น "เมตร" ตามจำนวนเลข ในเครื่องหมายเข้าไปในเขตทางหรืออุโมงค์ที่ติดตั้งป้าย

๒๙. "ให้เดินรถทางเดียวไปข้างหน้า"

ความหมาย ให้ขับรถตรงไปตามทิศทางที่ป้ายกำหนด

๓๐. "ทางเดินรถทางเดียวไปทางซ้าย"

ความหมาย ให้ขับรถไปทางซ้ายแต่ทางเดียว

๓๑. "ทางเดินรถทางเดียวไปทางขวา"

ความหมาย ให้ขับรถไปทางขวาแต่ทางเดียว

๓๒.

"ให้ชิดซ้าย"

ความหมาย ให้ขับรถผ่านไปทางซ้ายของป้าย

๓๓.

"ให้ชิดขวา"

ความหมาย ให้ขับรถผ่านไปทางขวาของป้าย

๓๔.

"ให้เลี้ยวซ้าย"

ความหมาย ให้ขับรถเลี้ยวไปทางซ้ายแต่ทางเดียว

๓๕.

"ให้เลี้ยวขวา"

ความหมาย ให้ขับรถเลี้ยวไปทางขวาแต่ทางเดียว

๓๖.

"ให้เลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา"

ความหมาย ให้ขับรถไปทางซ้าย หรือไปทางขวา

๓๗.

"ให้ไปทางซ้ายหรือทางขวา"

ความหมาย ให้ขับรถผ่านไปทางด้านซ้ายหรือทางด้านขวาของป้าย

๓๘.

"วงเวียน"

ความหมาย ให้รถทุกชนิดเดินวนทางซ้ายของวงเวียนและรถที่เริ่มจะเข้าสู่ทางร่วมบริเวณวงเวียนต้องหยุดให้สิทธิแก่รถที่เล่นอยู่ในทางรอบวงเวียนไปก่อน ห้ามขับรถแทรกหรือตัดหน้ารถที่อยู่ในทางรอบบริเวณวงเวียน

ป้ายจราจรประเภทป้ายเตือน

แบ่งเป็น ๓ ประเภทคือ

๑. ป้ายเตือนตามรูปแบบและลักษณะที่กำหนด
๒. ป้ายเตือนที่แสดงด้วยข้อความ และ/หรือสัญลักษณ์
๓. ป้ายเตือนในงานก่อสร้างต่าง ๆ

๑. "ทางโค้งซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้าโค้งไปทางซ้าย ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๒. "ทางโค้งขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้าโค้งไปทางขวา ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๓. "ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้าโค้งรัศมีแคบไปทางซ้าย ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๔. "ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้าโค้งรัศมีแคบไปทางขวา ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๕. "ทางโค้งรัศมีแคบเริ่มซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้าโค้งรัศมีแคบไปทางซ้ายแล้วกลับ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๖. "ทางโค้งรัศมีแคบเริ่มขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้าโค้งรัศมีแคบไปทางขวาแล้วกลับ ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๗. "ทางคดเคี้ยวเริ่มซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้าเป็นทางคดเคี้ยวโดยเริ่มไปทางซ้าย ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๘. "ทางคดเคี้ยวเริ่มขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้าเป็นทางคดเคี้ยวโดยเริ่มไปทางขวา ให้ขับรถให้ช้าลงพอสมควรและเดินรถชิดด้านซ้ายด้วยความระมัดระวัง

๙. "ทางโทตัดทางเอก"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางโทตัด ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๐. "ทางโทแยกทางเอกทางซ้ายรูปตัววาย"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางโทแยกจากทางเอกไปทางซ้ายเป็นรูปตัววาย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๑. "ทางโทแยกทางเอกทางซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางแยกไปทางซ้ายให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๒. "ทางโทแยกทางเอกทางขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางแยกไปทางขวาให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๓. "ทางโทแยกทางเอกเอียงกันเริ่มซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางโทแยกไปทางซ้ายและหลังจากนั้นมีทางโทแยกไปทางขวา ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๔. "ทางโทแยกทางเอกเอียงกันเริ่มขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางโทแยกไปทางขวาและหลังจากนั้นมีทางโทแยกไปทางซ้าย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๕. "ทางโทเชื่อมทางเอกจากซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางโทเข้ามาเชื่อมด้านซ้าย ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๖. "ทางโทเชื่อมทางเอกจากขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้ามีทางโทเข้ามาเชื่อมด้านขวา ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง

๑๗. "วงเวียนข้างหน้า"

ความหมาย ทางข้างหน้าจะเป็นทางแยกมีวงเวียน ให้ขับรถให้ช้าลง และเดินรถด้วยความระมัดระวัง

๑๘. "ทางแคบลงทั้งสองด้าน"

ความหมาย ทางข้างหน้าแคบลงกว่าทางที่กำลังผ่านทั้งสองด้าน ผู้ขับรถจะต้องขับรถให้ช้าลงและเพิ่มความปลอดภัยยิ่งขึ้น ขณะที่รถผ่านทางแคบผู้ขับรถจะต้องระมัดระวังมิให้รถชนหรือเสียคสีกัน

๑๙. "ทางแคบด้านซ้าย"

ความหมาย ทางข้างหน้าด้านซ้ายแคบลงกว่าทางที่กำลังผ่าน ผู้ขับรถต้องขับรถให้ช้าลง และเพิ่มความปลอดภัยยิ่งขึ้น

๒๐. "ทางแคบด้านขวา"

ความหมาย ทางข้างหน้าด้านขวาแคบลงกว่าทางที่กำลังผ่าน ผู้ขับรถต้องขับรถให้ช้าลง และเพิ่มความปลอดภัยยิ่งขึ้น

ภาคปฏิบัติ

๑. ฝึกทำสัญญาณจราจร

ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ.๒๕๒๒(มาตรา ๒๔) ได้กำหนดทำสัญญาณจราจร เพื่อเป็นการปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างเดียวกัน และเป็นหลักการที่ฝึกปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นแบบอย่างเดียวกันและถูกต้องตามกฎหมายจราจรทางบกและได้กำหนดไว้ดังนี้

สัญญาณจราจร หมายความว่า สัญญาณใดๆ ไม่ว่าจะแสดงด้วยธง ไฟ ไฟฟ้า มือ แขน เสียงนกหวีดหรือด้วยวิธีอื่นใด สำหรับให้ผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนจูง ชี หรือไล่ต้อนสัตว์ ปฏิบัติตามสัญญาณนั้น

ทำสัญญาณจราจรมี ๒ ทำใหญ่ๆคือ

๑.๑ ทำห้ามรถหรือให้รถหยุด

๑.๒ ทำปล่อยรถ หรือให้รถไป

๒. ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แสดงด้วยเสียงสัญญาณนกหวีด ในกรณีต่อไปนี้ (ดูมาตรา ๒๕)

๒.๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้สัญญาณเสียงนกหวีดยาวหนึ่งครั้ง ให้ผู้ขับขี่หยุดรถทันที

๒.๒ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้สัญญาณนกหวีดสั้นสองครั้งติดต่อกัน ให้ผู้ขับขี่ขับรถผ่านไปได้

๓. ฝึกผู้ปฏิบัติรวมสัญญาณจราจรที่เจ้าหน้าที่แสดงตามมาตรา ๒๔ กับเสียงสัญญาณนกหวีดตามมาตรา ๒๕

๔. ฝึกการจำลองสถานการณ์สมมุติมีรถเกิดอุบัติเหตุชนกัน ให้ผู้เข้ารับการอบรม ทำแผนที่เกิดเหตุ จัดการจราจร